מעגשען ווערלד גוטען „דער ראוז", זענען געווערנליך די, וועלכע האבען ליעב טיי פון עקסטרא גוטען געשמאק.

RED ROSE
TEA "is good tea"

די ארענדזיש פיקאו איז עקסטרא גוט. פרובירט עס.

„אין שטורם פון לעבען"

אריגינעלער העכסט־שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אויף יענער זייט ים.

פון ל. לעוואנדא

איבערזעצט ספעציעל פאר'ן „אידישען זשורנאל"

(פארזעצונג.)

— אייך איז ניט אנגענעהם צו הערען די ווערטער? אבער נאך מעהר אונז אנגענעהם איז אונז צו צוזעהן, ווי יונגע־ליים, געבילדעטע און ארבייטס־פעהיגע זענען עס אוועק יעדערער אין זיין ווינ־קעלע, וואו מ'צאפעלט איינצינע און אליין, בעת אונז אלעמען זענען דא אור־סער פערזענליכע אינטערעסען. פאראנען אויך אלגעמיינע הייליגע פאלקס־אינטע־רעסען, וואס קאנען זעהר ליידען, ווען ס'זאל ניט זיין קיין געמיינזאמע טעטיג־קייט. און ווער וועט אין דעם שולדיג זיין?

— מיר ניט! — האט איינער פון די לעהרער ענערגיש אויסגעשריען. — אדער צום וועניגסטען, ניט מיר אליין. אין אונזער גאנצער געזעלשאפט הערשט א פאלשטענדיגע צוטיילונג, יעדערער איז באזונדער, ער זארגט נאר פאר זיך אליין. וואס טוען אונזערע סוחרים? זיי האנד־לען. וואס טוען די דאקטוירים? פראק־טיצירען: וואס זאלען מיר, לעהרער, טאן אז ניט לעקציעס געבען? אויב ביי אונז זענען דא אלגעמיינע אינטערעסען, דארף דאך אויך די באזארגונג און די ארבייט זיין אן אלגעמיינע. מיר זענען ניט פאר־פליכטעט צו ארבייטען לטובת הכלל ביי אלגעמיינער גלייכגילטיגקייט און אפא־טיע. מיר זענען ניט קיין העלדען, מיר זענען נאר באשיידענע ארבייטער. ווע־לען אלע זיך נעהמען פאר דער ארבייט — וועלען מיר אויך ניט אפשטעהן. קיינער טוט נארנישט — טוען מיר אויך ניט. און אויב דערפון ליידען אונזערע פאלקס־אינטערעסען — באשולדיגט דאס גאנצע פאלק. אבער ניט אונז, ווארום מיר זענען נאר א אונבאדייטענדע טייל פון'ם פאלק.

— בראווא! בראווא! — האבען די לעהרער אפלאדירט זייער רעדנער. — מיר זענען ניט שולדיג. מיר זענען ניט פאראנטווארטליך. מיר זענען ניט שול־דיג!

— דאס דוכט זיך אייך נאר אזוי, — האט סארין אפגעענטפערט רוהיג, אבער פעסט. — אז איהר וועט זיך באר־טראכטען וועט איהר אומענדערען אייער מיינונג. אמת, נאר דער צאהל נאך, זע־נען מיר א אומבארייטענדער טייל פון אונזער פאלק. אבער לויט דער חשובות — זענען מיר דער דענקענדער טייל, די אינטעליגענץ, דעריבער זענען מיר מחויב צו טראכטען און צו ארבייטען פאר איהם. איהר ווייסט דאך דעם מאמר פון אונזערע חכמים: „במקום שאין אנשים השתדל להיות איש". אט דער מאמר האט אין אלע צייטען פון אונזער היס־טאריש, וואנדערען ארויסגעריפען פון אונזער פאלק מענשען פון גראנאק און אריציאטיוו. וואס האבען אונזער אונ־דענקענדער מאסע געגעבען די געהעריגע ריכטונג, האבען איהר דערמיט גערעטעט וועט און אפגעהיט פאר א בעסערע צו־קונפט. דער מאמר דארף אויך אונז באר־נייסטערען צו טעמינקייט פאר אונזער הילפלאזען פאלק. מיט צוזאנציג, דריי־סיג יאהר צוריק איז אונזער פאלק געווען אנגעפיהרט פון די רבנים, געלעהרטע, פון אונזערע, אזוי צו זאגען, נייסטליכע לייט, וואס זענען פעסט געשטאנען אויף דער וואך פון אונזערע פאלקס־אינטע־רעסען, האבען דערוויל טאג און נאכט גע־ארבייט, לויט זייער פארשטאנד. איצט געהערט עסקנים. די נייע פארערונגען פון דער צייט גיבען אפ דעם רודער צו אונז, יונגע, אין די הענט. בראש פון די נעמיינדעס געפינען זיך די ראבינערס פון אונזער לרייז. די ערציהונג פון דער יוגענד איז איבערגעגעבען צו אונז. אויף אונז איז ארויפגעלעגט א גרויסע און הייר־ליגע שליחות: דורך בילדונג און ערצי־הונג אומצוענדערען אונזערע ברידער, ארויספיהרען זיי אויף דעם ברייטען וועג פון דער גאנצער מענשהייט, מיט וועל־כער זיי דארפען געהן האנט ביי האנט, פוס ביי פוס. צי קאנען מיר דען צו־ליעב פערזענליכער באקוועמליכקייט מא־כען א אנשטעל, אז מיר פארשטעהען ניט אונזער שליחות? צי קאנען מיר זיך באהיטען מיט אן אויסאמאטישען ער־פילען אונזער פליכט? צי דען זאגט אונז נאר ניט אונזער געוויסען. וואס מיר מוזען טון אלס ראבינערס, לעהרער, לי־טעראטען און דענקענדע לייט בכלל?

א דונער פון אפלאדיסמענטען האט באדעקט דעם דערנערס לעצטע ווערטער. ס'האבען אפלאדירט יענע אפילו נעגען וועלכע די רייד זענען געווענדעט געווען. דער לעהרער, וואס האט דא ערשט גע־האט גערעכענט, אז ער האט זעהר גלענ־צענד אפגעווארפען די אנפאלען אויף זיינע חברים, איז איצט אזוי געריהרט געווען, אז ער איז אויסגעשטאנען פון זיין ארט, איז צוגעגאנגען צו סארין'ען און האט איהם פעסט די האנט געדריקט.

— איהר זענט פאלשטענדיג גע־רעכט ה' סארין, איר עפענט אונז די אוי־גען, — האט ער געזאגט מיט א ציטע־רענדער שטים. — דעם אמת זאגענדיג, זענען מיר טאקי עהרליכע מענשען, נאר שלעפערדיגע. וועקט אונז, וועלען מיר זיין וואך.

אז ס'איז ווידער שטיל געווארען האט סארין אפגעווישט דעם שווייס פון זיין בלאסען פנים און האט ווידער אנ־געהויבען:

— איך האב נאך ניט געענדיגט. ה' בליום ציינט אז אויף די גלייכגילטיג־קייט פון אונזערע סוחרים און דאקטוי־רים צו כלל־אינטערעסען. פרעגט זיך אבער, צי דארף אט די גלייכגילטיגקייט דינען פאר אונז אלס א מוסטער אדער אלס פארענטפערונג פאר אונזער אייגע־נער אונטעטיגקייט? צי ווייסט איהר דען ניט, אז דער האנדעלס שטאנד שטעהט אין ערניץ ניט בראש פון די גע־זעלשאפטליכע באוועגונגען? איבריגענס פרעטענדירען זיי נאר ניט, אויף איניציי־אטיוו. דער האנדעלס־שטאנד איז — ריזעלבע מאסע, וואס געהט אהין, וואו־הין די מעהר אינטעליגענטערע קרייזען פיהרען עס. אלס א מאסע, זעהען זיי נאר די פונקטען, אבער זיי האבען קיין צייט ניט ארויסצודרינגען דערפון באר־שטימטע כללים. זיי קוקען אויף די ער־שיינונגען און פארשטעהען ניט זייער זין, זייער אינערליכען מהות. פון אונזערע סוחרים קאנען מיר ניט פארערען קיין באוואוסטזיניגע טעטיגקייט. דאס איז א מאסע, א המון — דערמיט, רעכען איך, איז שוין אלץ געזאגט געווארען.

די סוחרים האבען זיך פארשעהמט, האבען ווי א קרעבץ געטאן, נאר זיי האר־בען געשוויגען. סארין האט ווייטער גע־רעדט.

(ווערט פארגעזעצט)

ניעס ביי אונז אין שטאדט

פארדאלטען פאר ביגאמי

ווילים סאטערלאנד איז גים אבי־ווער. ער איז געמליך א מלחמה וועטע־ראן, און אין 1915 האט ער געהייראט א מיידעל פון איידלאנד, אבער זי האט איהם פארלאזט, און איהם ערקלעהרט אז זי האט איהם מעהר ניט אין זינען. אויף דעם חשבון, האט סאטערלאנד לעצ־טען מאנאט נאכאמאל געהייראט מיט א היגער מיידעל, אבער איצט זיצט ער גע־באך אויף דער קלאגע פון ביגאמי.

דאס יונגע ווייבעל שווערט כיי אלץ וואס איז איהר הייליג, אז זי האט גאר־ניט געוואוסט וועגען יענער ווייב זיי־נער.

פייער־ווערק וועלען זיין פארבאטען

טשיעף אף פאליס ריקסאן, און קראון־אטוירני ארמור, פלאנעווען צו פארבאטען דאס פארקויפען פון פייער־ווערק צו קליינע קינדער, און זיי וועלען זיך ווענדען קיין אטאוואה, צו באפולמעכ־טיגען זייער פארלאנג.

מר. ארמור דענקט אז אין אזא שטאדט ווי טאראנטא, דארפען אזעלכע דענקענדע מאסע געגעבען די געהעריגע ריכטונג, האבען איהר דערמיט גערעטעט וועט און אפגעהיט פאר א בעסערע צו־קונפט. דער מאמר דארף אויך אונז באר־נייסטערען צו טעמינקייט פאר אונזער הילפלאזען פאלק. מיט צוואנציג, דרייי־סיג יאהר צוריק איז אונזער פאלק געווען אנגעפיהרט פון די רבנים, געלעהרטע, פון אונזערע, אזוי צו זאגען, נייסטליכע לייט, וואס זענען פעסט געשטאנען אויף דער וואך פון אונזערע פאלקס־אינטע־רעסען, האבען דערוויל טאג און נאכט גע־ארבייט, לויט זייער פארשטאנד. איצט געהערט עסקנים. די נייע פארערונגען פון דער צייט גיבען אפ דעם רודער צו אונז, יונגע, אין די הענט. בראש פון די נעמיינדעס געפינען זיך די ראבינערס פון אונזער לרייז. די ערציהונג פון דער יוגענד איז איבערגעגעבען צו אונז. אויף אונז איז ארויפגעלעגט א גרויסע און הייר־ליגע שליחות: דורך בילדונג און ערצי־הונג אומצוענדערען אונזערע ברידער, ארויספיהרען זיי אויף דעם ברייטען וועג פון דער גאנצער מענשהייט, מיט וועל־כער זיי דארפען געהן האנט ביי האנט, פוס ביי פוס. צי קאנען מיר דען צו־ליעב פערזענליכער באקוועמליכקייט מא־כען א אנשטעל, אז מיר פארשטעהען ניט אונזער שליחות? צי קאנען מיר זיך באהיטען מיט אן אויסאמאטישען ער־פילען אונזער פליכט? צי דען זאגט אונז נאר ניט אונזער געוויסען. וואס מיר מוזען טון אלס ראבינערס, לעהרער, לי־טעראטען און דענקענדע לייט בכלל?

א דונער פון אפלאדיסמענטען האט באדעקט דעם דערנערס לעצטע ווערטער. ס'האבען אפלאדירט יענע אפילו נעגען וועלכע די רייד זענען געווענדעט געווען. דער לעהרער, וואס האט דא ערשט גע־האט גערעכענט, אז ער האט זעהר גלענ־צענד אפגעווארפען די אנפאלען אויף זיינע חברים, איז איצט אזוי געריהרט געווען, אז ער איז אויסגעשטאנען פון זיין ארט, איז צוגעגאנגען צו סארין'ען און האט איהם פעסט די האנט געדריקט.

— איהר זענט פאלשטענדיג גע־רעכט ה' סארין, איר עפענט אונז די אוי־גען, — האט ער געזאגט מיט א ציטע־רענדער שטים. — דעם אמת זאגענדיג, זענען מיר טאקי עהרליכע מענשען, נאר שלעפערדיגע. וועקט אונז, וועלען מיר זיין וואך.

אז ס'איז ווידער שטיל געווארען האט סארין אפגעווישט דעם שווייס פון זיין בלאסען פנים און האט ווידער אנ־געהויבען:

— איך האב נאך ניט געענדיגט. ה' בליום ציינט אז אויף די גלייכגילטיג־קייט פון אונזערע סוחרים און דאקטוי־רים צו כלל־אינטערעסען. פרעגט זיך אבער, צי דארף אט די גלייכגילטיגקייט דינען פאר אונז אלס א מוסטער אדער אלס פארענטפערונג פאר אונזער אייגע־נער אונטעטיגקייט? צי ווייסט איהר דען ניט, אז דער האנדעלס שטאנד שטעהט אין ערניץ ניט בראש פון די גע־זעלשאפטליכע באוועגונגען? איבריגענס פרעטענדירען זיי נאר ניט, אויף איניציי־אטיוו. דער האנדעלס־שטאנד איז — ריזעלבע מאסע, וואס געהט אהין, וואו־הין די מעהר אינטעליגענטערע קרייזען פיהרען עס. אלס א מאסע, זעהען זיי נאר די פונקטען, אבער זיי האבען קיין צייט ניט ארויסצודרינגען דערפון באר־שטימטע כללים. זיי קוקען אויף די ער־שיינונגען און פארשטעהען ניט זייער זין, זייער אינערליכען מהות. פון אונזערע סוחרים קאנען מיר ניט פארערען קיין באוואוסטזיניגע טעטיגקייט. דאס איז א מאסע, א המון — דערמיט, רעכען איך, איז שוין אלץ געזאגט געווארען.

די סוחרים האבען זיך פארשעהמט, האבען ווי א קרעבץ געטאן, נאר זיי האר־בען געשוויגען. סארין האט ווייטער גע־רעדט.

(ווערט פארגעזעצט)

אין די טעאטערע

לאוס טעאטער

היינטיגע וואך וועט אין לאו'ס טע־אטער געוויזען ווערען דאוגלעס מעק־לינס בילד מיט'ן נאמען „אינקאראיוס מי". דאס בילד איז פול מיט הארציגען געלעכטער, און מאכט יעדען איינעם צו פיהלען פרעהליך.

היפאדראם טעאטער

עמיל דרשענינגס וועם היינטיגע וואך שפיעלען אין היפאדראם, אין זיין וואונדער־בילד „קווא וואדיס". דאס בילד איז אנציהענד און פול דורכגעדרונ־גען מיט שעהנע שטריכען פונ'ם לעבען.

ווילען גרינדען א יוניאן

פארטהעטער פון מיינער, טראנס־פארט ארבייטער, איזענבאהן ארבייטער און אינזשינירען, האבען זיך דא היינט פארזאמעלט אין א קאנפערענץ צו באר־טראכטען די פראגע וועגען גירנדען איין גרויסע יוניאן פון די אלע פאכען.

מען דענקט אז ביי דער היינטיגער זיצונג וועט אנגענומען ווערען א רעזאָ־לוציע, וועלכע וועט נוטהייסען געגענ־וויטיגע הילף אין צייט פון סטרייק, ניט נאר פאר מאראלישע און פינאנציעלער שטיצע, נאר פאר אקטיווער שטיצע, ווי עס וואלט געווען א יוניאן פונ'ם זעלבען פאך.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער רעדאקטאר: —

ניט מיר א שטיקעל פלאץ צו אויס־דריקען מיין הארציגסטע אנערקענונג און דאנק צו דעם אידישען פאלקס־פאראיין, איך בין איינער פון די, פאר וועמען די דאזיגע גאבעלע אינסטיטוציע לייסטעט איהר שטיצע און הילף, אין דער צייט ווען מיר זיינען שוואך און הילפלאז.

דער פאלקס־פאראיין סוט ווירקליך ווינשענסווערטע ארבייט פאר אונזערע ליידענדע, קומענדיג מיט זיין פולסטער שטיצע אין אונזער נויט.

באזונדערס איז ווערט געלויבט צו ווערען דער סעקרעטאר פונ'ם פאראיין, וועלכער באזיצט אומיטפיהלענדע און פריינדליכע הארץ, צו יעדען נויט־ליידענ־דען. מיט זיינע ווייכע רייד, ווירקט ער אז מען זאל פארגעסען אן דער ביטערער נויט און צרות.

איך הריס אויס מיין בעסטען וואונש און דאנקבארקייט צו די מיטגליעדער פון פאלקס פאראיין, און ווינש זיי א געזונ־טען און גליקליכען לעבען.

אכטונגספאל

א מוסקאקער איד

יאפאנעזישע דזשענטעלמען באזוכען דעם פריזאן

דר. שינקומא נאטארישי ל.ל.ד. און היסאשי אקאבע, צוויי יאפאנעזישע פרי־זאן בעאמטע האבען באזוכט דעם פריזאן. די צוויי יאפאנעזישע דזשענטעל־מען זענען הבנים, גרויסע מוסחים אונ'ם ענין הפריזאן, ווייל זיי האבען אויסגע־דריקט זייער פולסטע צופרידענהייט מיט דעם צושטאנד אין דער אנטעריא רעד פארטאמארי אין נוועלא.

אין טאראנטא האבען זיי זיך אויך געשטעלט בלויז אויף א פאר טעג, אבער זייער, וועג קיין לאנדאן, ענגלאנד, וואו זיי וועלען זיך באטייליגען אין א פריזאן קאנגרעס.

ארעסטירט פאר גאכלע־סיגקייט

נ. דזש. סיעל איז ארעסטירט גע־ווארען פאר קרימינעלער גאכלעסיגקייט, ווען טרייבענדיג זיין אויטאמאביל, האט ער אומגעווארפען א בייסיקעל אויף וועל־כען ס'איז געפאהרען דזשאהן סטעפענס, 38 יאהר אלט, און איהם געשלעגט א שמת פון 55 פוס אויף דזשארווים סט.

סטעפענס געפינט זיך איצ ט אין סט. מייקעל'ס האספיטאל ליידענדיג פון א פארוואונדעטער הארץ און אקסלען.

אראפאלענדיג פון א הויך, פון א וועלכע 40 פוס אין די יארדס פון מעק־גרעגאר און מעקאינטייר קאמפאני, איז ווילאם הענדרעד ערנסט פארוואונדעט געווארען, און געפינט זיך איצט אין וועסטערן האספיטאל.

עקספלאזיע פאראורזאכט א פאניק

אן עקספלאזיע וואס האט אויפגע־טרייסעלט דעם גאנצען געגענט אויף דופאנט סט. אין דייווענפארט, האט פאר־סירט, ווען דריי עלעקטרישע דראהטען האבען זיך איבערגעריסען און אראפגע־פאלען צו דער ערד, פאראורזאכענדיג א שטארקע עקספלאזיע.

א גרויסער עולם האט זיך כאלד ארומגעקעפליבען און פאליציי איז אויך תיכף אנגעקומען. הילף פון דער היידראנ זענען שנעל ארויסגערופען געווארען און אלעס איז געבראכט געווארען אין אר־דנונג.

ניי אונז אין שטאדט

מאראל פרעדיגער ביי דער ארבייט

אונזערע מאראליסטען האבען פאר־כאפט א גאנצען סטאק מיט ביכער און קונסט מאגאזינס, וואס, ווי זיי טענה'ן, איז ניט געגען מאראליש, און זענען שער־ליך צו פארקויפט ווערען.

דער סטאק איז דערווייל פארהאל־טען, און וועט אפגעשיקט ווערען קיין אטאווא צו רעצענזירט ווערען.

וואנזיניגער אנטלויפט פון פריזאן

א פריזאנער פון ווהיטבי אסיילום, האט געמאכט א געלונגענעם „ווכרח" פונ'ם אנשטאלט. אומ'ן וועג איז ער אבער געכאפט געווארען און איז צוריק־געשיקט געווארען אהין. פון וואנען ער איז געקומען.

פארוואונדעט פון אן אויטא־מאביל־צוזאמענשטויס

דונקאן וועמיס פון עלגען עווענו', איז פארוואונדעט געווארען אין שטערן, ווען זיין אויטאמאביל האט זיך פוזאמענ־געשטויסען מיט א צווייטען אויטאמאביל געטריבען פון יעל'עיס סאוטערלאנד. 219 בעי סטריט.

וועימיס איז צוגענומען געווארען אין דזשענעראל האספיטאל.

לואיס וואלסקי, 8 יאהר אלט, גע־פינט זיך איצט אין האספיטאל פאר פראנקע קינדער לוידענדיג פון א שנוט אין רעכטען אויג, וואס ער האט געקראַ־גען פון אן אויטאמאביל עקסידענט.

אין שטאדט

אין שטאדט פון לעבען

ארגינעלער העכסט־שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אויף יענער זייט ים.

פון ל. לעוואנדא

איבערזעצט ספעציעל פאר'ן „אידישען זשורנאל"

(פארזעצונג.)

— אייך איז ניט אנגענעהם צו הע־רען די ווערטער? אבער נאך מעהר אונ־אנגענעהם איז אונז צו צוזעהן, ווי יונגע־ליים, געבילדעטע און ארבייטס־פעהיגע זענען עס אוועק יעדערער אין זיין ווינ־קעלע, וואו מ'צאפעלט איינצינע און אליין, בעת אונז אלעמען זענען דא אור־סער פערזענליכע אינטערעסען, פאראנען אויך אלגעמיינע הייליגע פאלקס־אינטע־רעסען, וואס קאנען זעהר ליידען, ווען ס'זאל ניט זיין קיין געמיינזאמע טעטיג־קייט. און ווער וועט אין דעם שולדיג זיין?

— מיר ניט! — האט איינער פון די לעהרער ענערגיש אויסגעשריען. — אדער צום וועניגסטען, ניט מיר אליין. אין אונזער גאנצער געזעלשאפט הערשט א פאלשטענדיגע צוטיילונג, יעדערער איז באזונדער, ער זארגט נאר פאר זיך אליין. וואס טוען אונזערע סוחרים? זיי האנד־לען. וואס טוען די דאקטוירים? פראק־טיצירען: וואס זאלען מיר, לעהרער, טאן אז ניט לעקציעס געבען? אויב ביי אונז זענען דא אלגעמיינע אינטערעסען, דארף דאך אויך די באזארגונג און די ארבייט זיין אן אלגעמיינע. מיר זענען ניט פאר־פליכטעט צו ארבייטען לטובת הכלל ביי אלגעמיינער גלייכגילטיגקייט און אפא־טיע. מיר זענען ניט קיין העלדען, מיר זענען נאר באשיידענע ארבייטער. ווע־לען אלע זיך נעהמען פאר דער ארבייט — וועלען מיר אויך ניט אפשטעהן. קיינער טוט נארנישט — טוען מיר אויך ניט. און אויב דערפון ליידען אונזערע פאלקס־אינטערעסען — באשולדיגט דאס גאנצע פאלק. אבער ניט אונז, ווארום מיר זענען נאר א אונבאדייטענדע טייל פון'ם פאלק.

— בראווא! בראווא! — האבען די לעהרער אפלאדירט זייער רעדנער. — מיר זענען ניט שולדיג. מיר זענען ניט פאראנטווארטליך. מיר זענען ניט שול־דיג!

— דאס דוכט זיך אייך נאר אזוי, — האט סארין אפגעענטפערט רוהיג, אבער פעסט. — אז איהר וועט זיך באר־טראכטען וועט איהר אומענדערען אייער מיינונג. אמת, נאר דער צאהל נאך, זע־נען מיר א אומבארייטענדער טייל פון אונזער פאלק. אבער לויט דער חשובות — זענען מיר דער דענקענדער טייל, די אינטעליגענץ, דעריבער זענען מיר מחויב צו טראכטען און צו ארבייטען פאר איהם. איהר ווייסט דאך דעם מאמר פון אונזערע חכמים: „במקום שאין אנשים השתדל להיות איש". אט דער מאמר האט אין אלע צייטען פון אונזער היס־טאריש, וואנדערען ארויסגעריפען פון אונזער פאלק מענשען פון גראנאק און אריציאטיוו, וואס האבען אונזער אונ־דענקענדער מאסע געגעבען די געהעריגע ריכטונג, האבען איהר דערמיט גערעטעט וועט און אפגעהיט פאר א בעסערע צו־קונפט. דער מאמר דארף אויך אונז באר־נייסטערען צו טעמינקייט פאר אונזער הילפלאזען פאלק. מיט צוואנציג, דרייי־סיג יאהר צוריק איז אונזער פאלק געווען אנגעפיהרט פון די רבנים, געלעהרטע, פון אונזערע, אזוי צו זאגען, נייסטליכע לייט, וואס זענען געשטאנען אויף דער וואך פון אונזערע פאלקס־אינטע־רעסען, האבען דערוויל טאג און נאכט גע־ארבייט, לויט זייער פארשטאנד. איצט געהערט עסקנים. די נייע פארערונגען פון דער צייט גיבען אפ דעם רודער צו אונז, יונגע, אין די הענט. בראש פון די נעמיינדעס געפינען זיך די ראבינערס פון אונזער לרייז. די ערציהונג פון דער יוגענד איז איבערגעגעבען צו אונז. אויף אונז איז ארויפגעלעגט א גרויסע און הייר־ליגע שליחות: דורך בילדונג און ערצי־הונג אומצוענדערען אונזערע ברידער, ארויספיהרען זיי אויף דעם ברייטען וועג פון דער גאנצער מענשהייט, מיט וועל־כער זיי דארפען געהן האנט ביי האנט, פוס ביי פוס. צי קאנען מיר דען צו־ליעב פערזענליכער באקוועמליכקייט מא־כען א אנשטעל, אז מיר פארשטעהען ניט אונזער שליחות? צי קאנען מיר זיך באהיטען מיט אן אויסאמאטישען ער־פילען אונזער פליכט? צי דען זאגט אונז נאר ניט אונזער געוויסען. וואס מיר מוזען טון אלס ראבינערס, לעהרער, לי־טעראטען און דענקענדע לייט בכלל?

א דונער פון אפלאדיסמענטען האט באדעקט דעם דערנערס לעצטע ווערטער. ס'האבען אפלאדירט יענע אפילו נעגען וועלכע די רייד זענען געווענדעט געווען. דער לעהרער, וואס האט דא ערשט גע־האט גערעכענט, אז ער האט זעהר גלענ־צענד אפגעווארפען די אנפאלען אויף זיינע חברים, איז איצט אזוי געריהרט געווען, אז ער איז אויסגעשטאנען פון זיין ארט, איז צוגעגאנגען צו סארין'ען און האט איהם פעסט די האנט געדריקט.

— איהר זענט פאלשטענדיג גע־רעכט ה' סארין, איר עפענט אונז די אוי־גען, — האט ער געזאגט מיט א ציטע־רענדער שטים. — דעם אמת זאגענדיג, זענען מיר טאקי עהרליכע מענשען, נאר שלעפערדיגע. וועקט אונז, וועלען מיר זיין וואך.

אז ס'איז ווידער שטיל געווארען האט סארין אפגעווישט דעם שווייס פון זיין בלאסען פנים און האט ווידער אנ־געהויבען:

— איך האב נאך ניט געענדיגט. ה' בליום ציינט אז אויף די גלייכגילטיג־קייט פון אונזערע סוחרים און דאקטוי־רים צו כלל־אינטערעסען. פרעגט זיך אבער, צי דארף אט די גלייכגילטיגקייט דינען פאר אונז אלס א מוסטער אדער אלס פארענטפערונג פאר אונזער אייגע־נער אונטעטיגקייט? צי ווייסט איהר דען ניט, אז דער האנדעלס שטאנד שטעהט אין ערניץ ניט בראש פון די גע־זעלשאפטליכע באוועגונגען? איבריגענס פרעטענדירען זיי נאר ניט, אויף איניציי־אטיוו. דער האנדעלס־שטאנד איז — ריזעלבע מאסע, וואס געהט אהין, וואו־הין די מעהר אינטעליגענטערע קרייזען פיהרען עס. אלס א מאסע, זעהען זיי נאר די פונקטען, אבער זיי האבען קיין צייט ניט ארויסצודרינגען דערפון באר־שטימטע כללים. זיי קוקען אויף די ער־שיינונגען און פארשטעהען ניט זייער זין, זייער אינערליכען מהות. פון אונזערע סוחרים קאנען מיר ניט פארערען קיין באוואוסטזיניגע טעטיגקייט. דאס איז א מאסע, א המון — דערמיט, רעכען איך, איז שוין אלץ געזאגט געווארען.

די סוחרים האבען זיך פארשעהמט, האבען ווי א קרעבץ געטאן, נאר זיי האר־בען געשוויגען. סארין האט ווייטער גע־רעדט.

(ווערט פארגעזעצט)

צו אלע אידען!

וואדום זאלט איהר זיך פייניגען מיט מעדיצינען, פון וועלכע עס איבעלט ווי קאסטאר אויל אדער ביטער־זאלץ, ווען איהר קענט עסען

טשאקאלעקס

וואס ווירקט אויפ'ן מאגען וואנדערבאר און גאר בעסער. עס איז ווי ריכטיג מילך משאקאלאד — א מאכל צום עסען. גוט פאר מענער, פרויען און קינדער — נעמט ניט קיין זונערערע.

איהר קענט עס קריגען אין 15 און 25 סענט באקסעס ביי אייער דראגיסט. בעט פאר א פרייען סעמפעל

אויב איהר קענט עס נישט קריגען ביי אייער דראגיסט, טעלעפאנירט מרינטי 3990 ארער מרינטי 6915.

THE CHOCOLAX CO.

Cunard Line — פריפייד ביינעס — Anchor-Donaldson Line

קויסענדיג אייערע מיסעסס ארובערצוברענגען, אהער פריינט אדער פרובים. זעהט אז זיי זאלען פאהרען אויף איינער פון דיעזע ליינס.

די קאמפאניע האט אפיסעס אין אלע אייראפייאישע צענטרען. אריינ־רעכענענדיג רוסלאנד און אוקראינע. נייע נדויסע סטיטערס — נוטע שפייז, אויסנעצייכענטע באקוועמליכקייט. נעלט קיין רוסלאנד פון יעצט אויסגעצאהלט ווערען אין דאלארס — דאס איז דער בעסטער ווג צו שיקען נעלט צו אייערע סרובים. פאר אינפארמאציס פרעגט ביי אונזערע לאקאלע אגענטען אדער ביי

The ROBERT REFORD CO., Limited
217 Bay St. Toronto

עס איז שוין ערשיענען

דאס גרויסע ווערק

די ערשטע קאנאדיש אידישע געשיכטע

„דער איד אין קאנאדע"

פון

א. ריינוויין

רעדאקטאר פון „זשורנאל"

דאס בוך האט 244 זייטען. אנג איז רייך אילוסטרירט

פריין $2.00

קיין עקסטרא פאר פאסט

צו באקומען אין אפיס פון „זשורנאל" 251 קווין סטריט וועסט

THE HEBREW JOURNAL

251-3 QUEEN ST. W. TORONTO ONT.